

Uinston Hyü Oden

Uinston Hyü Oden (1907-1973) - XX əsrin görkəmli ingilis-amerikan şairi; intellektual lirikanın ustalarından sayılır; "Təşviş əsri" (1948) əsərinə görə Pulitser mükafatına, poeziyasına görə Bollingen mükafatına (1953), "Axulesin qalxanı" toplusuna görə ABS Milli Ədəbiyyat Medalına (1967) layiq görülüb.

Blüz

Xanımlar və conablar! Ey burda öyşönlər -
Ey içkini, tütünü və yeməyi sevnənlər!
Təziqiniz qalxsa da fərqində deylisiniz
yaxınlıqdakı kimdir?! Ölüm! Bəs, nə bilmişdiniz!

Sarışın enlikürok, dikbaş oğlan kimi o
daim yanınızdadır - ya çimərlik, ya metro.
Evlil, subay, ya cavan, ya da ki, həlsiz qoca -
gitarası oynadar hər kəsi öldürünce.

Ölüm elo bilin ki, çox savadlı bir həkim.
Gecə-gündüz qapısı ağzında növbə çəkin.
"Hələ nəfəs alırsız?! Darıxmayın, tez keçər..!"
söyləyib sizi homon tabuta itoyor.

Ölüm hasar dalında torpaq satan dollaldı.
Elo qazanc da güdmür, alıb-satmaz bahalı.
Dünyanın özü kimi qədim, asan bir alver:
qırıq-qırıq xott olan yero imza və ol ver.

Ölüm dahi və müdrik ustaddır, müəllimdir,
Kütəbçilərə dostdur, onlarla mülayimdir.
Hərçənd ki, forqı yoxdu, ya belo, ya da qəsdən
kim qaçıb indiyocən "Qəbir" adlı o dərindən.

Kazinoda zor atın, ya çarxı dingildədin,
Yağış altında islanın, ya da çaxır gillədin,
Ölüm onsuz da güdür sizi gündüz və gecə
İlazrdı gəlsin sabah, ya da ki, lap indico.

Hər sirr özünü tapır sonun hər dəfəsində

Hər sirr özünü tapır sonun hər dəfəsində,
Susuzluğu faş edir dil də çay süfrəsində
Mənim yerimo nəgill öz-özünü danışır,
Tüstüsüz alov olmaz, dorin sular lal axır.

Səkidokı cəsdənin, gündüz uzun kölgənin,
Oynanılan o rəqsin, uzanan o ərəkənin,
Arxasında hər dəfo ah-ofun, başağrının
Gözə görmədiyimiz səbəbi var bir yığın.

Monastr divarına yaxın qəfil noğmələr,
Mətbəxdə qravırlar - ov edilən səhnələr,
Yaydakı şən cüyünlər, - görüşlər də yerində -
Səbəbsiz olmadı ki, gizlənsə də dorində.

XX əsrin klassikası

Matəm blüzü

Saatları saxlayın, telefonu, çıxardın,
Qoy kossin hürüşünü, küçüyo sümük atın.
Asta çalınsın tobil, pianonu susdurun,
Yasa batanlar gəlib qoy tabut altında dursun.

Qoy, uçağın somada uğultusu sızsınsın,
Hamının başı üstə "Öldü" sözünü crızsın.
Qara bantda görünsün, qoy, qulların qüssəsi,
Qara pambıq oleoklər geyinsin yol polisi.

O monim Şimalımdı, Conubum, Qərbim, Şərqim,
Günortam, gecəyarım, sözüm, noğməm və şorqım.
Monim işgüzar həftəm, monim boş-bekar şərbəm.
Eşq sonsuzmuş sanırdım, sən demə, sohv etmişəm.

Ulduzları söndürün, göyə bir də baxmayın,
Ayi da yığırdım, günəşi söküb atın.
Atın dərmanı qabdan, süpürün meşələri,
Bundan sonra yoxdu ki, mənası bu şeylərin.

Bard

Diqqət çəkməzdi heç vaxt, o yalnızca bir quldur.
Nəfsani istəklərin, təşvişlərin kölgəsi.
Onda külöktək bütün dərdi-sor oxuyurdun,
Adamlar ah çəkirdi: Budur, Tanrı nəfəsi.

Tanrı şöhrətli olur. Lovğalandı o gerçək -
Daşıya bilmədi ki... ağırdı çiyindəki -
Moşotdon, fanidon usanmış beynindəki,
Hər cür sərəmsəlməni gözəl nəğmə bilərək.

Öldürsə də özünü şeir ondan gen düşdü,
Uğursuz günlərini vird eladı boşuna.
Bir də ki, əşyagirlik canına mərəz oldu.

Xeyli sərğərdən gəzdi, "əclaf !" deyib düşündü
colladək adamların susayaraq qanına.
Kimsə diş qıcqandana qaçdı... əlqərəz öldü...

Qaçqın blüzü

Bu şəhərdə var yaqın, bir on milyon insanın
Ya yepyekə qəssi, ya da xırdaca bir koması.
Bizə isə qəhət olub duracaq yer, əzizim, yatacaq yer.

Bizlərin də vaxt vardı ki, var idi öz ölkəsi.
Xəritəyə baxsan əgər görəsən, görəsi.
Amma ora geri yol yox, əzizim, dönmək olmaz.

Qoca qaraçöhürə vardı kənddə kilsə həyətinə.
Göründü hər yaz yaşıl pöhrə onun gövdəsində.
Amma sənəd sayılmaz bu, pasportun vaxtı ötüb.

Konsul mizə yumuruq vurub axırda belə dedi:
"O kəsin ki, pasportu yox, demək cansız cəsəddi".
Amma biz ki, dipdiriyyət, əzizim, dipdiriyyət.

Qaçqınkomun adamları daha məhrəban idi,
Yer göstərirdi dedilər ki, bir ildən sonra gəlin.
Bəs bu günü nə edək biz, əzizim, hara gedək?

Miting vaxtı biri yenə peyğəmbərlik elədi:
"Ölkəmizə girsə onlar, oğurlanar ruzimiz".
Belə çıxır biz oğruyuc, əzizim sən də, mən də.

Avropanın başı üstə yəno də ildırımlar.
Hitlerin də dediyi bu - ölməliyə qaçqınlar.
Yəni ki, biz ölməliyək, əzizim, sən də, mən də.

Koftalı bir pudel gördüm, düyməsi parıltılı.
Pişik gördüm qabağınca qapılar da açılı.
Amma onlar cuhud deyil, dostum, alman cuhudu.

Düşüb baxdım kərfəzə də buxovlamış suları.
Balıqları atlandı duyaaraq istiqlalı.
Bizdən azca aralıda, dostum, azca aralı.

Məşələrin kölgəsində quşlar yuva toxuyur.
Siyasilər yoxdu deyə, gecə-gündüz oxuyur.
Axtı onlar insan deyil, əzizim, insan deyil.

Yuxuda bir ev görmüşəm, saysız idi aynası.
Bir o qədər mərtəbəsi, bir o qədər qapısı.
Nə qapımız arasında, əzizim, nə aynamız.

Təlim üçün meydandıydım. Qar üstümü örtmüşdü.
On min əsgər dəstə-dəstə düz yaxınlıqdan ötdü.
Onlar bizi axtarırdı, əzizim, sənə məni.

Tərcümələr Səlim Babullağlunundur

O mənim Şimalımdı, Cənubum,
Qərbim, Şərqim...